

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ У ПЕРІОД ВІЙНИ В УКРАЇНІ

Початок повномасштабного російського вторгнення став справжнім викликом для українського бізнесу. Одні компанії зіткнулися лише з розривом ланцюгів постачання, браком палива чи зменшенням попиту, а інші постраждали значно більше: було істотне пошкодження майна або ж вони були змушені розпочати тривалий процес релокації промислового виробництва.

Малі та середні підприємства характеризуються певною перевагою порівняно з великими підприємствами, а саме: здатністю швидко адаптуватися до змін. Тема наведеної публікації є актуальною, оскільки малий бізнес відіграє важливу роль в економіці країни. Наразі мотивацією малого бізнесу є не тільки самозбереження, але й більш глобальні завдання, серед яких - допомога нашим захисникам та необхідність надати робочі місця населенню, а також сприяти вирішенню економічних, соціальних та інших проблем.

Основними проблемами малого та середнього бізнесу можна виділити наступні:

- відсутність достатньої кількості платоспроможних клієнтів на внутрішньому ринку;
- відсутність достатнього капіталу;
- неможливість прогнозувати розвиток ситуації в Україні та на внутрішньому ринку;
- кардинальні зміни у законодавстві і непередбачувані дії держави, що можуть погіршити стан бізнесу;
- недоступність кредитних коштів, у тому числі – програми 0/5-7-9;
- високі податки і збори;
- відсутність особистої безпеки у будь-якому місці;
- ризики втрати майна внаслідок руйнування інфраструктури. [1]

Попри такі несприятливі умови, український малий та середній бізнес продовжує відновлюватися. Зростає Ukrainian Business Index (33.9), з чого виходить, що бізнес почав відновлювати робочі місця, створювати товарні запаси та розширювати клієнтську базу. Очікування бізнесу від результатів діяльності в 2022 році залишаються на рівні половини (54%) від доходів попереднього року. [1]

Для допомоги бізнесу під час війни держава здійснила низку заходів. В основному, ці заходи стосуються пільгових умов оподаткування. Водночас, урядом були запроваджені доступні державні грантові програми, які дадуть змогу кожному, хто має цілеспрямованість, бажання та план проекту реалізувати власну справу або розширити свій бізнес. За грантові кошти можна буде закупити сировину, придбати належне обладнання або оплатити оренду приміщення. Наразі здійснюється урядова програма щодо тимчасового переміщення підприємств з постраждалих під час війни регіонів. Також запроваджено компенсацію роботодавцю витрат на оплату праці за кожную працевлаштовану особу з числа внутрішньо переміщених осіб. Дана програма спрямована на збереження виробничого і трудового потенціалу, а допомога буде надана у підборі місць для виробничих потужностей підприємств, перевезенні та розселенні персоналу, пошуку нових працівників. [2]

Отже, вести бізнес під час війни є дуже складним, проте реальним завданням. Підприємці опинились в справді складних умовах, але багато з них і надалі продовжує пристосовуватись до сьогоднішніх реалій, використовуючи такі заходи, як випуск продукції подвійного призначення, формування нової бізнес-моделі, перехід на дистанційну форму роботи або, як один з варіантів, користуються підтримкою держави.

Перелік посилань:

1. Центр розвитку інновацій. Стан та потреби бізнесу в умовах війни: вересень, 2022 URL: <https://cid.center/state-and-needs-of-business-in-war-september-2022/>
2. Офіційний сайт Дія.Бізнес URL: <https://business.dii.gov.ua/>